

Dosarul nr. 2ra-1452/2022
2-19123574-01-2ra-07102022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (G. Grozav)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Duda Valentina Vasile, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Duda Valentina Vasile împotriva Elenei Canțâr, Duda Andrei, Duda Valentina Iacov, Solomon Vadim, intervenient accesoriu notarul Iana Secrieru, privind partajarea bunului proprietate comună în devălmășie, constatarea faptului acceptării succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate prin moștenire, împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 22 iulie 2019, Duda Valentina Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Canțâr, Duda Andrei, Duda Valentina Iacov, Solomon Vadim, intervenient accesoriu notarul Secrieru Iana, privind partajarea bunului proprietate comună în devălmășie, constatarea faptului acceptării succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate prin moștenire.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza hotărârii nr. 275 din 21 ianuarie 1999 a Comisiei municipale de privatizare a fondului de locuințe Chișinău, la privatizarea apartamentului xxx, str. Xxxx, au participat soțul său decedat Duda Ghenadie împreună cu prima soție Duda Maria, decedată la 22 septembrie 2001, fiica ei Canțâr Elena și fiul lor comun Duda Andrei.

A relatat că la 04 august 2007 s-a căsătorit cu Duda Ghenadie, care a decedat la 25 august 2017.

La 06 octombrie 2017, notarul Secrieru Iana a eliberat certificatul de calitate de moștenitor nr. 15883 al averii soțului decedat pentru dobândirea actelor necesare demonstrării componenței patrimoniului succesoral și pentru a dovedi faptele juridice necesare eliberării certificatului de moștenitor legal.

La 25 octombrie 2018, a expediat în adresa Elenei Canțâr și Duda Andrei o propunere prin care aceștia în calitate de proprietari devălmași ai apartamentului xxx, str. Xxxxx, să se adreseze la notarul Secrieru Iana pentru stabilirea dreptului

de proprietate a decedatului Duda Ghenadie asupra unei cote - părți din imobilul nominalizat. Din aceste considerente a solicitat partajarea bunului proprietate comună în devălmășie a apartamentului xxx, str. Xxxxx, stabilind dreptul de proprietate a decedaților Duda Maria și Duda Ghenadie asupra a 1/4 cotei - părți ideale din apartamentul cu nr. cadastral xxxxx.

Reclamanta a indicat că, Duda Ghenadie și Duda Maria, împreună cu copiii au locuit în apartamentul xxx, str. Xxxx. Moștenitori legali de gradul I după decesul Mariei Duda au fost și sunt soțul ei Duda Ghenadie, fiica ei Canțar Elena și fiul lor comun Duda Andrei. După decesul Mariei Duda, Duda Ghenadie a acceptat succesiunea și a continuat să domicilieze în imobilul comun în devălmășie, avea grijă de el, achita toate serviciile comunale și impozitele. Notarul a refuzat în eliberarea certificatelor de moștenitor legal și testamentar, indicând că instanța de judecată urmează să constate faptul acceptării de către Duda Ghenadie a succesiunii după decesul primei soții Duda Maria și recunoașterea dreptul de proprietate prin moștenire.

Reclamanta a menționat că, în procesul privatizării apartamentului, Duda Ghenadie a achitat din mijloacele bănești comune al soților de atunci costul apartamentului în mărime de 202,20 de lei, stabilit prin hotărârea Comisiei de privatizare nr. 275 din 21 ianuarie 1999, fapt confirmat din conținutul pct. 4 al contractului de vânzare - cumpărare, transmitere - primire a locuinței în proprietate privată nr. 475 din 01 martie 1999.

Astfel, în opinia reclamantei instanța de judecată urmează să împartă averea comună în devălmășie a soților, care este constituită din 1/4 cotă - parte a decedatei Duda Maria din apartamentul privatizat xxx, str. Xxxxx, dobândită cu mijloacele bănești comune în timpul căsătoriei de către Duda Maria, atribuindu-i în proprietate soțului său decedat Duda Ghenadie 1/8 cotă-parte ideală din apartamentul în cauză și lăsând în proprietatea decedatei Duda Maria 1/8 cotă-parte ideală din apartamentul nr. cadastral xxxxx.

Reclamanta a susținut că, după decesul soțului său Duda Ghenadie și-au manifestat opțiunea succesorală moștenitorii legali de gradul I și anume, soția Duda Valentina Vasile, fiul Duda Andrei, fiul Solomon Vadim și mama Duda Valentina Iacov. Masa succesorală a decedatului Duda Ghenadie prezintă 5/12 cote-părți ideale din apartamentul xxx, str. Xxxxx, 1/4 cotă-parte de la privatizare + 1/8 cotă - parte din partajarea averii comune în devălmășie a soților + 1/24 cotă - parte din moștenire după decesul primei soției. Astfel, dreptul de proprietate prin moștenirea legală după decesul soțului său, Duda Ghenadie, trebuie recunoscut asupra 5/48 cote-părți ideale din 5/12 cote-părți ideale a lui Duda Ghenadie, din apartamentul menționat.

A solicitat Duda Valentina Vasile, admiterea cererii de chemare în judecată:

- partajarea bunului proprietate comună în devălmășie, apartamentul privatizat xxx, str. Xxxxx, stabilind dreptul de proprietate a defuncților Duda Maria și Duda Ghenadie a câte 1/4 cote-părți ideale din apartamentul nr. cadastral xxxxx.

-constatarea faptului acceptării de către Duda Ghenadie a succesiunii după decesul primei soții Duda Maria, decedată la 22 septembrie 2001.

-împărțirea averii comune în devălmășie a soților, care este constituită din cota-parte ideală a defunctei Duda Maria din apartamentul xxx, str. Xxxxx, dobândită cu mijloacele bănești comune în timpul căsătoriei, atribuindu-i în

proprietatea soțului decedat Duda Ghenadie 1/8 cotă-parte ideală a apartamentului nominalizat, lăsând în proprietatea defunctei Duda Maria 1/8 cotă-parte ideală a apartamentului nr. cadastral xxxxx.

-recunoașterea după Duda Ghenadie, dreptul de proprietate prin moștenirea legală după decesul primei soții, Duda Maria asupra 1/24 cote - părți ideale din 1/8 cotă-parte ideală a ei din apartamentul xxx, str. Xxxxx.

-recunoașterea după Duda Valentina Vasile, dreptul de proprietate prin moștenirea legală după decesul soțului său, Duda Ghenadie, asupra 5/48 cote-părți ideale din 5/12 cote-părți ideale a lui Duda Ghenadie din apartament.

-încasarea în mod solidar de la Cañțar Elena și Duda Andrei în folosul său a cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 1 887,78 de lei și cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 2 000 de lei.

Prin hotărârea din 03 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Duda Valentina Vasile împotriva Elenei Cañțar, Duda Andrei, Duda Valentina Iacov, Solomon Vadim, intervenient accesoriu notar Secrieru Iana.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către defunctul Duda Ghenadie, decedat la 25 august 2017, după Duda Maria, decedată la 22 septembrie 2001.

S-a atribuit lui Duda Ghenadie și Duda Maria câte 1/4 cotă-parte din bunul imobil - apartamentul xxx din str. Xxxxx, nr.cadastral xxxxx.

S-a încasat de la Duda Andrei în beneficiul Valentinei Duda cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 12 000 de lei și taxa de stat în sumă de 200 de lei.

În rest acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel instanța de judecată a constatat că acceptarea succesiunii de către Duda Ghenadie, după decesul la 22 septembrie 2001 a soției Duda Maria, se probează prin înscrisurile prezentate la dosar și anume prin extrasul din fișa locuinței eliberat de gestionarul fondului locativ (f.d.24) și prin adeverința eliberată de Agenția Servicii Publice cu privire la domiciliul lui Duda Ghenadie (f.d.57). Astfel, actele de intrare în posesia de fapt a moștenirii permit instanței de judecată de a constata faptul acceptării succesiunii de către Duda Ghenadie, după decesul soției Duda Maria la 22 septembrie 2001. Din aceste considerente instanța de fond a concluzionat de a admite cererea depusă de Duda Valentina Vasile în partea constatării faptului acceptării succesiunii de către defunctul Duda Ghenadie.

Instanța de fond a constatat temeinicia pretenției privind determinării cotelor - părți a lui Duda Ghenadie și Mariei Duda din bunul imobil - apartamentul xxx din str. Xxxxx, nr. cadastral xxxxx, care constituie câte 1/4 cotă-parte. Astfel, pretenția reclamantei privind constatarea faptului acceptării succesiunii de către Duda Ghenadie după decesul primei sale soții - Duda Maria, având în vedere că acesta a continuat să locuiască în apartamentul vizat, este întemeiată.

La 15 noiembrie 2021, Duda Andrei, reprezentat de avocatul Sergiu Bejan, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 03 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând modificarea hotărârii instanței de fond.

Prin decizia din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Duda Andrei, reprezentat de avocatul Sergiu Bejan, s-a casat hotărârea din 03 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o decizie nouă prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Duda

Valentina Vasile împotriva Elenei Canțar, Duda Andrei, Duda Valentina Iacov, Solomon Vadim, intervenient accesoriu notarul Iana Secrieru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că, instanța de fond a admis parțial cerințele invocate în acțiune, constatând faptul acceptării succesiunii de către defunctul Duda Ghenadie, decedat la 25 august 2017, după Duda Maria, decedată la 22 septembrie 2001, precum și a atribuit lui Duda Ghenadie și Duda Maria câte 1/4 cotă - parte din bunul imobil - apartamentul xxx din str. Xxxxx, nr. cadastral xxxxx.

Instanța de apel a apreciat ca fiind nefondată și neîntemeiată concluzia instanței de fond deoarece Duda Valentina nu este în drept să solicite constatarea acceptării succesiunii de către defunctul - soțul Duda Ghenadie, decedat la 25 august 2017, după Duda Maria, decedată la 22 septembrie 2001. Or, legea expres stabilește că, pentru acceptarea succesiunii persoana depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral. Prin depunerea cererii de acceptare a succesiunii, persoana fizică își manifestă acordul și consimțământul de a prelua succesiunea, adică preluarea patrimoniului și nu poate o altă persoană să depună sau să solicite prin cerere acceptarea succesiunii în folosul altei persoane, mai mult ca atât, de a depune cereri de acceptare a succesiunii în locul persoanei decedate.

Instanța de apel a precizat că la materialele dosarului nu există cerere prin care, Duda Ghenadie, fiind în viață și având discernământ, ar fi întocmit cerere de acceptare a succesiunii în urma decesului soției sale Duda Maria.

La 22 septembrie 2022, Duda Valentina Vasile a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 28 iunie 2022 prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a încălcat normele dreptului material, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Recurentul a mai invocat că Curtea de Apel Chișinău, la pronunțarea deciziei, a interpretat în mod eronat legea și a ajuns la concluzii greșite, care sunt în contradicție cu materialele cauzei.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 28 iunie 2022, care a fost expediată participanților la proces la data de 29 iulie 2022, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc (f.d. 238, vol. 1).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Duda Valentina Vasile, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 22 septembrie 2022, împotriva deciziei instanței de apel, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 10 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților copia cererii de recurs depusă de către Duda Valentina Vasile, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 9, vol. 2).

La 25 octombrie 2022, Duda Andrei, reprezentat de avocatul Sergiu Bejan, a depus referință la recursul declarat de Duda Valentina Vasile, prin care a solicitat declararea inadmisibilă a recursului.

Examinînd temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai

stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Duda Valentina Vasile, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Duda Valentina Vasile.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh